ชื่อเรื่อง การศึกษาเบื้องต้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชสำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากต่างประเทศ

ผู้แต่ง ณัฏฐพร อุทัยมงคล, สุรพล ยินอัศวพรรณ, อุดร อุณหวุฒิ และชลธิชา รักใคร่

ที่มา รายงานผลงานวิจัยเรื่องเต็มปี 2548. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักษาพืช กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2549. 1820 หน้า.

คำสำคัญ เมล็ดพันธุ์; ข้าวโพด; การนำเข้า; ศัตรูพืช

บทคัดย่อ

เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด (Corn seed, *Zea mays* L.) เป็นเมล็ดพันธุ์ที่มีการนำเข้าในปริมาณมากและเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2545 มีการนำเข้าสูงถึง 1,534,772.96 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 79,384,717.07 ล้านบาท โดยนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา อินเดีย จีน เม็กซิโก อาร์เจนตินา เป็นต้นตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากทุกแหล่งทั่วโลกเป็นสิ่งกำกัด การนำเข้าต้องมีใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย แต่ใบรับรองปลอดศัตรูพืชไม่ได้กำหนดให้มีการรับรองพิเศษว่าปราศจากศัตรูพืชชนิดใดชนิดหนึ่ง

ผลการศึกษาเบื้องต้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด พบว่ามีสิ่งมีชีวิตที่เป็นศัตรูของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดรวมทั้งสิ้นจำนวน 7 4 2 ชนิด เป็นศัตรูที่ไม่พบในประเทศไทยแต่มีรายงานพบบนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด 133 ชนิด เป็นแมลง 26 ชนิด ไร 3 ชนิด ไวรัส 15 ชนิด แบคทีเรีย 9 ชนิด เชื้อรา 31 ชนิด ไส้เดือนฝอย 11 ชนิด ไฟโตพลาสมา 1 ชนิด และวัชพืช 37 ชนิด ผลการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชแต่ละชนิดในเบื้องต้นพบว่า มีศัตรูที่มีความเสี่ยงสูง)High risk) 29 ชนิด ความเสี่ยงปานกลาง (Medium risk) 46 ชนิด ความเสี่ยง (Low risk) 37 ชนิด และ ความเสี่ยงต่ำมาก (Very low risk) 21 ชนิด ศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูงได้แก่ 1. *Listronotus bonariensis* (Kuschel) 2. *Delia platula* (Meigen) 3. *Plodia interpunctella* (Hubner) 4. *Maize chlorotic mottle virus* 5. *Barley stripe mosaic virus* 6. *Rice stripe virus* 7. *High plains virus* 8. *Maize Rayado fino virus* 9.*Clavibacter michiganensis* subsp. *nebraskense* (Vidaver & Mandel) Davis *et al.* 10. *Clavicep gigantic* SF Fuentes, Isla, ullstrup&AE Rodr 11. *Sclerospora graminicola* (Saco) J. Schrat 12. *Acremonium maydis* 13. *Cercospora zeae-maydis* Tehon & E.Y.Daniels 14. *Peronosclerospora philippinensis* W.Weston 15. *Pyricularia setariae* Y.Nisik 16. *Stenocarpella macrospora* (Earle) B. Sutto 17. *Ditylenchus dipsaci* (Khun) 18. *Parthenium hysterophorus* L. 19. *Raphanus raphanistrum* 20. *Spergula arvensis* L. 21. *Setaria faberi* Herrm. 22. *Oxalis latifolia* Kunth. 23. *Asphodelus tenuifolius* Cav. 24. *Argemone*

mexicana L. 25. *Polygonum aviculare* L. 26. *Striga angustifolia* (Don) Saldanha 27. *Striga densiflora(Benth)* Benth. 28. *Striga hermonthica* (Del.) Benth. 29. *Solanum calolinense* L.

จากผลการศึกษาเบื้องต้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด แสดงให้เห็นว่า มีความจำเป็น ต้องปรับเปลี่ยนมาตรการสุขอนามัยพืช ที่ใช้ควบคุมการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากต่างประเทศในปัจจุบัน เนื่องจากมีศัตรูพืชหลายชนิดที่เป็นศัตรูพืชร้ายแรงซึ่งมีโอกาสติดมากับเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเข้ามาตั้งถิ่นฐานและแพร่ระบาดในประเทศไทยได้ โดยศัตรูพืชเหล่านี้หากเข้ามาในประเทศไทยจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ต่อการผลิตรวมถึงการส่งออกพืชภายในประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ศัตรูพืชร้ายแรงเหล่านั้นแพร่กระจายเข้ามาในประเทศไทย จึงควรกำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากต่างประเทศโดย กำหนดให้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดจากทุกแหล่งทั่วโลกเป็นสิ่งต้องห้าม การอนุญาตให้นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมวิชาการเกษตรกำหนด โดยจะไม่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าจนกว่าจะทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเสร็จสิ้น ซึ่งการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชนี้ จะเป็นไปตามคำแนะนำที่กำหนดมาตรฐานนานาชาติสำหรับมาตรการสุขอนามัยพืช (International Standard for Phytosanitary Measures, ISPM) มาตรการสุขอนามัยพืชดังกล่าวนี้จะทำให้สามารถป้องกันศัตรูพืชร้ายแรงจากต่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น